

Национално представително изследване сред широката аудитория,
извършено от агенция ЕСТАТ по поръчка на МОСВ
юли 2010 г.

Общата цел на проучването е да се регистрира степента на информираност и нагласите на широката общественост, да се установят информационните потребности и канали по отношение на структурните инструменти за управление на околната среда в България. Проведеното проучване обхваща 1000 души на възраст над 18 години. Според методологията на изследването на 1% от извадката отговарят приблизително 63 хиляди души.

1. Отношение и информираност относно състоянието на околната среда и водите

В световен мащаб вниманието към екологичните проблеми нараства с всяка изминала година. В много държави се забелязва тенденция правителствата да преразглеждат политиката си относно мерките за опазване на околната среда и ограничаване на вредните влияния върху нея, а населението им се стреми да води все по-природосъобразен и еко-ориентиран стил на живот. Ето защо не е изненада, че и в България чувствителността на населението към екологичната тема нараства. Преобладаващата част от пълнолетните жители на страната (80%) изразяват заинтересованост към проблемите на околната среда. В това отношение регистрираме ръст от 6 процентни пункта спрямо предишния период на изследване /октомври 2008/.

Като най-незаинтересовани можем да определим по-нискостатусните групи в обществото - лицата с основно и по-ниско образование, живеещите на село, безработните и респондентите с по-ниски доходи. За тези групи хора по принцип по-приоритетни са социалните проблеми и е нормално екологичните да останат на по-заден план.

Макар гражданите на страната да се интересуват от екологичните проблеми, информираността им относно конкретните мерки за подобряване и опазване състоянието на природата все още е сравнително ниска. Субективната оценка, която населението за опазване и възстановяване на природните богатства се е повишила спрямо края на 2008 г., но все още клони по-скоро към „средната“, отколкото към „добрата“ (3,42).

Сравнителните данни от настоящото проучване и изследването, проведено преди две години, са сигнал, че интересът на населението към екологичната тема нараства. Положителните резултати обаче съвсем не означават, че не са необходими усилия за повишаване информираността на гражданите, напротив. Налице е ясна нужда от допълнително популяризиране на проблематиката сред обществеността.

2. Основни проблеми на околната среда и водите у нас

Ако насочим поглед към конкретните проблеми на околната среда, които в най-голяма степен притесняват населението на страната, установяваме, че „маловажни“ проблеми няма. Всички възможни отговори са с висок процент на посочване - над 15%, а делът на лицата, които се затрудняват да определят кой проблем е най-тежък за страната ни е пренебрежимо малък. Респондентите са категорични, че факторът, на който трябва да се обърне най-сериозно внимание, е замърсеният въздух. Тези резултати са напълно обясними от гледна точка на факта, че населението на страната е съсредоточено основно в градовете, където и качеството на въздуха е влошено поради натрупване на различни неблагоприятни фактори - автомобили, заводи и т.н. Ето класацията на най-сериозните и спешни за разрешаване проблеми на околната среда в страната.

Според вас кои от изброените са най-сериозните екологични проблеми за България?
(Сумата от процентите надхвърля 100%, тъй като интервюираните са посочвали до три отговора)

При директния въпрос „Кой е най-големият екологичен проблем на вашето населено място?“ населението продължава да поддържа мнението, че качеството на въздуха е най-притеснителният фактор. Най-силни изразители на тезата са жителите на столицата. За столичаните вторият по важност проблем се явява лошата поддръжка на зелените площи и междублоковите пространства. Занемарените зелени площи са

основен проблем и за жителите на областните градове. Основното оплакване в по-малките градове на страната идва от мръсотията по улиците и некачественото почистване. Селското население на страната страда най-вече от влошеното качество на питейната вода, което е и третият по важност проблем за населението като цяло.

Широката общественост е по-скоро критична към работата на местната власт по отношение създаването и поддръжката на специфичен вид инфраструктура - канализация и съоръжения за пречистване на питейните води, депа за отпадъците и съоръжения за разделното им събиране и рециклиране. Всеки четвърти интервюиран споделя, че в неговото населено място няма изградена система за разделно събиране на отпадъци. Състоянието на този сектор е най-ниско оценен от участниците в изследването (среден 2,96). Изградените депа за отпадъци, там където ги има, не получават много по-обнадеждаващи оценки. Населението и тук изразява неодобрението си с оценка от среден 3,02. Канализационната инфраструктура и пречиствателните станции за питейна вода получават най-високата средна оценка от трите изследвани показателя (добър 3,80). Тези резултати са сигнал, че усилията на администрацията, насочени към изграждане и поддръжка на инфраструктура за третиране на отпадъци и за управление на води или не са достатъчни, или остават напълно незабелязани и недооценени от населението.

Оценка на инфраструктурата за третиране на отпадъци и управление на води
(Средната оценка се формира единствено на база посочилите оценка в интервала „слаб” 2 - „отличен” 6., национална база n=1000)

5. Как оценявате състоянието на следните сектори във вашето населено място?									
	слаб	среден	добър	много добър	отличен	няма изградена такава инфр. в общината	не мога да преценя	Общо	Средна оценка
изграждане на канал. и пречистване на отпадъчни води	10,7%	15,1%	26,4%	10,8%	5,9%	17,0%	14,1%	100,0%	3,80
разделно събиране и рециклиране на отпадъци	31,4%	16,9%	11,2%	5,0%	2,6%	25,3%	7,7%	100,0%	2,96
изграждане на депа за отпадъци	23,3%	15,3%	11,1%	3,5%	2,1%	22,4%	22,2%	100,0%	3,02

Ниската удовлетвореност от състоянието на съоръженията за отпадъци и води в допълнение с декларирания интерес към проблемите на околната среда и водите са сигнал, че е необходимо държавните и общински институции да започнат да реализират повече инфраструктурни проекти, за които може да се очаква високо стартово одобрение и подкрепа от страна на населението.

Отношение и нагласи към мерките за опазване на околната среда в България

юли 2010 г.

I. Отношение към разделното събиране на отпадъци

Около две трети от респондентите казват, че не събират боклука си разделно и не изхвърлят отпадъците, които могат да бъдат рециклирани, в специално създадените за тази цел контейнери.

Делът на тези, които рециклират отпадните си продукти (без значение колко често), е около една трета от населението.

Най-често като обяснение за това респондентите посочват факта, че в районите, в които живеят, няма организирана система за разделно събиране на отпадъците. Това се отнася в най-голяма степен за респондентите от селските региони и по-малките населени места.

Второто по-експлоатирано оправдание е, че отпадъците не се извозват отделно и респондентите не виждат смисъл да губят време за разделяне, след като в камиона всичко се смесва обратно.

21% от интервюираните споделят, че в някаква степен са ангажирани с инициативата за рециклиране на отпадъците и че понякога или рядко се възползват от възможностите, които тя предлага. Лицата, които рядко използват контейнерите за разделно събиране, посочват като отговор, че съдовете, там където са налични, не са достатъчно на брой.

Все пак за всеки осми интервюиран (12% от пълнолетното население) разделното събиране на боклука е ежедневна практика. Забелязва се тенденция, според която колкото по-образовани са интервюираните, толкова по-ангажирани са с мерките за опазването на околната среда, и в това число разделното събиране и рециклиране на отпадъците. Също така, в колкото по-голямо населено място живеят и колкото по-високи са доходите им, толкова е по-вероятно да отговорят, че отделянето на отпадъците за тях е навик. По-съпричастни към проблема са лицата в активна трудова възраст (30-39 г.), както и тези, които заемат ръководни постове или управляват собствен бизнес. Ако трябва да обобщим: разделното събиране и рециклиране на отпадъците е присъщо на по-високостатусните групи от обществото.

II. Отношение към изграждането на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци

Идеята да се създаде система за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци - отпадъци от градината и кухнята /остатъци от растения, храни, обелки и т.н./, среща изключително високо стартово одобрение. 84% заявяват готовност да се включат в подобна инициатива. По-подробният преглед на данните обаче дава основание да очакваме, че делът на „инициативните” реално ще е далеч по-малък.

От една страна, подобен тип въпроси предполагат и по-висок дял на „социално желаните” отговори. От друга страна, съществуват множество предпоставки, които трябва да бъдат изпълнени, за да се ангажира населението със задачата да отделя биоразградимите отпадъци от другите - да се изгради широка мрежа от съоръжения и съдове, които да обхващат цялата страна, да се осъществи кампания, която да популяризира идеята, ползите от нея и конкретните действия, които населението трябва да предприеме, за да се присъедини и т.н. Но все пак има основания да се предположи, че по-голямата част от лицата, които вече имат изграден навик да разделят битовите си отпадъци, ще се присъединят към идеята и на практика

III. Отношение към премахването на полиетиленовите торбички от търговската мрежа

Тук се наблюдават почти същите резултати, както при въпроса за разделното събиране на биоразградимите отпадъци. Преобладаващата част от хората (82%) одобряват замяната на торбичките за еднократна употреба с такива за многократно ползване или с биоразградими.

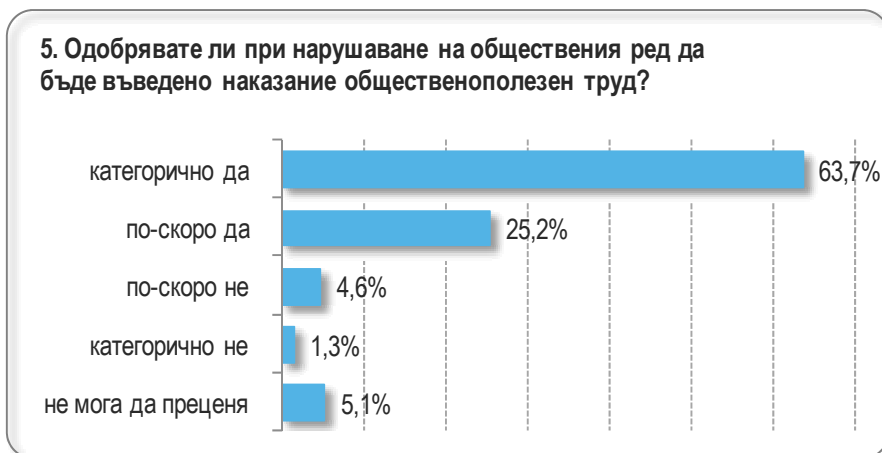
По-силни поддръжници на идеята, както може да се очаква, са отново представителите на високостатусните обществени групи - висшисти, хората с по-

високи доходи, жителите на столицата, респондентите, които се интересуват от проблемите на околната среда и водите, както и лицата, които събират отпадъците си разделно.

За останалите може да се твърди, че биха се лишили от удобството на найлоновите пликчета, единствено ако търговските обекти спрат да ги предлагат.

IV. Въвеждане на общественно полезен труд за нарушителите на обществения ред

Населението на страната е категорично, че общественополезният труд, (състоящ се в почистване на градинки, междублокови пространства, нерегламентирани сметища и други обществени места, санитарен труд в болници и социални заведения и т.н.) е добра мярка за санкциониране на нарушителите на установените норми. 9 от всеки 10 интервюирани изразяват подкрепата и одобрението си към въвеждането на такава законова мярка.

Силни изразители на тази теза са и по-възрастните членове на обществото (над 60 г.), които по принцип са по-консервативни и нетолерантни към нарушаването на реда.

Според интервюираните, най-ефективната мярка срещу лицата, които замърсяват, шумят и нарушават по някакъв начин обществения ред, е налагането на парична глоба (39 на сто) или въвеждането на общественополезен труд (28 на сто). Всеки четвърти респондент е на мнение, че и двете санкции са подходящи. Едва 2% от запитаните смятат, че наказание в подобни случаи не е необходимо.

6. Според вас кои от следните мерки ще имат най-добър ефект срещу граждани, нарушаващи общинските наредби за обществен ред и чистота?

